

FINNSAM

information

FINNSAM – Finnbygder i samverkan

nr 4 2017

årgång 23

ISSN 2000-9399

Nästa FINNSAM-information utkommer under mars 2018. Manusstopp 1 mars 2018.

FINNSAM

Organisationen FINNSAM startades 1992 för att underlätta samarbete, forskning och samordning av finnskogsaktiviteter. Nätverket är öppet för alla som är intresserade av skogsfinnarnas kultur och historia. FINNSAM arrangerar årligen en vår- och en höstkonferens där finnskogsområden turas om att vara värdar. På det sättet får FINNSAM-medlemmarna stifta bekantskap med olika finnskogsområden i Sverige eller Norge. Vanligen arrangeras årligen även en vinterkonferens med arkiv- eller ämnestema. Regelbundet skickas medlemsbladet FINNSAM-info med aktuella rapporter, protokoll och nyheter.

FINNSAM håller också i olika projekt innefattande litteratur, byggnader, släktnamn, släktforskning och mycket annat. Mer information om FINNSAM hittar du på www.finnsam.org.

Plusgironr Sverige

646 27 77-1

Bankkontonr Norge, Hedmark Sparebank

1822.63.73213

Kassör, medlemsregister

Anette Norberg, Västra Vargträsk 13, SE-921 92 LYCKSELE
tel 076-763 20 15 e-post anette@vargtrask.one

Skogsfinsk bibliografi

Lars-Olof Herou, Gästgivargatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
tel 0240-169 60, e-post loherou@gmail.com

Forskarförteckning

Christina Norbäck, Ödmansgatan 34, SE-662 34 ÅMÅL
tel 0046-70651 86 54, e-post stina.norlag15@gmail.com

Styrelse 2017/2018

Ångermanland-Södra Lappland

Tord Eriksson, Tantogatan 71 läg. 00630, SE-118 42 STHLM
tel 08-668 55 74, e-post tord@kth.se
(suppl) Maarit Kalela Brundin, UMEÅ
<maaritkalelabrundin@gmail.com>

Mellannorrland

sammank. Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
tel 070-692 28 64, e-post maud@finnbygden.se
(suppl) Kjell Nordqvist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa

Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 40 ALFTA
tel 070-566 01 68 e-post finnskogsmuseet@swipnet.se
(suppl) Eva Jernqvist, Delsbo <eva.jernqvist@gmail.com>

Bergslagen

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO
tel 019-140508, 070-8234425, e-post hummelgruvan1970@gmail.com
(suppl) Kenneth Norrgrann, Västerås <zinda@hotmail.se>

Tiveden

Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
tel 0584-202 86, e-post lena.gribing@telia.com
(suppl) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland

Christina Norbäck, Ödmansgatan 34, SE-662 34 ÅMÅL
tel 070 651 86 54, e-post stina.norlag15@gmail.com
(suppl) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@telia.com>

Norge södra Finnskogen

Birger Nesholen, Norsk Skogfinsk Museum
tel +47-900 29 447, e-post birger@skogfinnsmuseum.no
(suppl) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jan@fennia.nu>

Norge norra Finnskogen

Mary G. Tangen, Nordholtvegen 34, 1349 TÖRBERGET
tel +47-906 31 384, e-post marygtangen@hotmail.com
(suppl)Steinar Vermundsdammen <ste-vern@online.no>

Meddelande från redaktören

År 2017 har varit ett märkesår i olika betydelser. Främst givetvis för att Finland har firat 100 år som självständig nation. Årets programinnehåll skulle fördjupa förståelsen för hela självständighetstiden, granska dagens Finland samt söka och skapa nytt. Firandet har tagit sig olika uttryck; bl.a. i form av artiklar, föreställningar, uppvaktningar mm. Man har tagit fram en särskild meny. I alla rätter var finländska smaker och råvaror i huvudrollen. Det nationella vinterkrigsminnesmärket avtäcktes på Kaserntorget i Helsingfors den 30 november. Den 5-6 december firades självständigheten på olika platser med blåvit ljus. Finlands historia sedan självständigheten är intimt förbunden med förre presidenten Uhro Kekkonens liv. På TV sändes en dokumentärserie som speglar hela det finländska samhällets utveckling från år 1917 ända till 2000-talet genom hans gärning.

En annan betydande gestalt från Finland, främst i det skogsfinska perspektivet är Carl Axel Gottlund f. 1796 d. 1875. För två hundra år sedan reste prästsonen Gottlund genom finnmarkerna i Hälsingland, Dalarna och Värmland. Resan dokumenterades i form av en dagbok. Efter denna resa gjorde Gottlund ytterligare en resa, då till finnskogen på gränsen mellan Värmland och Norge. Härtill kommer hans livslånga arbete med uppteckningar, skrifter, släktnamnslistor, forskning etc. Hans verk har sedan de tillkom varit av oskattbart värde för forskning om skogsfinsk historia och kultur. Även Gottlund har uppmärksammats på olika sätt genom föreläsningar, teaterföreställningar och föredrag.

Jämfört med föregående år bjuder inte 2018 på likartade uppmärksammade jubiléer. Men medlemmarna i FINNSAM har under våren två intressanta konferenser att se fram emot och delta på. Vinterkonferensen i Läppe i mars tar sikte på medlemmarnas egen forskning. Några månader senare, i maj arrangeras vårkonferensen i Kilsbergen. Ett för FINNSAM nytt område. Lagom till konferensen presenteras en ny skrift om finska bosättningar i området. Höstkonferensen i Norge kommer vi tillbaka till.

Innehållet i detta nummer:

- Höstkonferensen i Hamra-Fågelsjö den 1-3 september 2017, Finnmarkens historiegrupp
- Vinterkonferensen i Läppe och Julita 9-11 mars 2018, Tor Eriksson
- Vårkonferensen i Kilsbergen 25-27 maj 2018, Tor Eriksson
- Vad hände med Brobergbiblioteket? Arne Vannevik
- Senaste nytt om DNA-testade skogsfinska släkter, Jan Myhrvold
- Internationell arkitektävling om utformning av Norsk Skogfinsk Museum, hemsida

Jan-Erik Björk

redaktör

Sjögrässtigen 4, SE-531 73 KÄLLBY
tel: 0510-54 13 04, e-post janne.bjork1@telia.com

Medlemsavgiften ska vara inbetald senast den 30 juni. I annat fall riskerar du uteslutning ur FINNSAM och förlorar information. Glöm inte att ange din mejladress.

Glöm inte att meddela ändrad mejladress till Anette Norberg!

Den som vill ha FINNSAM-info via post ska meddela detta till Anette Norberg.

Höstkonferensen i Hamra-Fågelsjö den 1-3 september

(I avvaktan på en mer uttömmande rapport publiceras här en kortare sammanfattning av innehållet i konferensen.)

I år är det 200 år sedan Carl Axel Gottlund besökte Hamra och Fågelsjö under sin första resa i de svenska finnmarkerna. ÖI Gottlunds spårö var också temat för det skogsfinska nätverket FINNSAMs höstkonferens i Hamra den 1-3 september.

Den då 21-årige finske studentens speciella intresse för skogsfinska släktnamn och ortnamn avspeglades i konferensens program. Föreläsningarna behandlade, förutom C A Gottlunds liv och gärning, även den skogsfinska kolonisationen i bygden, skogsfinska ortnamn och släktnamn samt skogsfinska besvärjelser upptecknade av Gottlund. Inslag om DNA-forskning och om UR:s arbete med nationella minoriteter och språk gav inblickar mot nutiden.

Ett urval av finnmarkens alla intressanta platser med anknytning till Gottlund besöktes också: Ropudden vid Malungshed och en lada med inskription tillskriven Gottlund i Björkberg, Hamravallen (Restoisenmäki hos Gottlund) och Hamra nationalpark där skogen ser ut som på hans tid samt Fågelsjö gammalgård.

Söndagens eftermiddag var vikt för valbara ööverkurserö: Los bibliotek och finnmarkssamlingen, Loos koboltgruva och Fågelsjö gammalgård.

66 personer deltog i hela konferensen. Till det kom 20630 stycken som var med vid olika tillfällen. Björkbergs skola, Hamra kyrka och Hamra skola vid Hamra vildmarkscenter, där konferensen hade sin bas, erbjöd tillräckligt utrymme för alla deltagarna vid föreläsningar och samkväm.

Att konferensen kunde genomföras i strålande väder bidrog förstås till att förhöja den goda stämning som brukar råda då man möts inom FINNSAM. Nu hoppas vi att deltagarna blev så intresserade av de smakprov på bygden som vi kunde erbjuda dem, att de gärna kommer åter, flera gånger!

Tack, alla ni som på olika sätt bidrog till en lyckad konferens!

Finnmarkens historiegrupp

Fågelsjö gammalgård

Några utpekade deltagare

foto Jan-Erik Björk

En finnplog, en fällekratta och en gryfsa på Sveriges Lantbruksmuseum i Julitas nya basutställning Åker

Välkommen till FINNSAM:s vinterkonferens i

Läppe och Julita 9-11 mars 2018!

Nära gränsen mellan landskapen Närke och Södermanland, men på Södermanlandssidan ligger det lilla samhället Läppe. Här anlade Karl IX en gång en masugn, vilken sedan länge är försvunnen. Idag finns här Evangeliska frikyrkans anläggning Hjälmgården vackert belägen vid Hjälmarens strand. På Hjälmgården är vi förlagda från fredagen den 9 mars till söndagen den 11 mars. Temat för årets vinterkonferens är öForskning bland FINNSAM:s medlemmar. Förutom detta angelägna tema besöker vi även Nordiska museets samling av jordbruksredskap på Julita gård under sakkunnig ledning. Det är då särskilt de skogsfinska föremålen vi är intresserade av att stifta bekantskap med.

Under lördagens förmiddag besöker vi Julita som ligger halvannan mil öster om Läppe. När vi återkommer från Julita väntar lunch och lite dansgymnastik innan vi bänkar oss i konferenslokalen för seminarium. Seminarierna under lördagen och söndagen är indelade i fyra block med olika rubriker. Från konferenslokalen har man en häfnörande utsikt över den troligen isbelagda Hjälmarens. Boendet är fördelat på så vis att de som beställer del i dubbelrum huvudsakligen bor i stugor medan enkelrummen finns i ett större hus.

Givetvis är du lika välkommen även om du inte övernattar här eller ens är med under hela konferensen. Du får helt enkelt välja det alternativ som passar dig bäst!

Preliminärt program

Fredagen 9 mars

- 17.00 Registrering och inkvartering på Hjälmgården i Läppe
 18.00 Middagen serveras i Läppe
 19.30 *Tor Eriksson* inviger och förklarar konferensens uppläggning. Sedan beskrivs Hjälmgården i ord och bild
 20.00 *Maud Wedin* bjuder till samkväm med visning av filmavsnitt från FINNSAM:s pågående skogsfinska filmprojekt. *Ingunn Holm* orienterar oss kring norska riksantikvariens intresse för dokumentation av skogsfinska kulturlämningar

Lördagen 10 mars

- 07.30 Frukost på Hjälmgården
 08.30 Vi beger oss i egna bilar till Julita gård
 09.00 Indelade i två grupper får grupp 1 under *Per Larssons* ledning lära känna de skogsfinska föremålen i Nordiska museets lantbruksmagasin medan grupp 2 ser den nya basutställningen öÅkerö. Grupp 2 får även ett föredrag om vilka växter skogsfinnarna odlade och signerad *Matti Leino*
 10.30 Kaffe med smörgås serveras i utställningshallen
 11.00 Grupperna växlar plats, så att grupp 2 följer *Per Larsson* till lantbruksmagasinet medan grupp 1 ser den nya basutställningen öÅkerö" och hör *Matti Leinos* föredrag
 12.30 Vi återvänder till Läppe
 13.00 Lunch på Hjälmgården. Till kaffet talar *Sirpa Lindelöf* om Eskilstuna som sverigefinsk stad
 14.00 *Anu Ritjärvi* leder oss i dansgymnastik inför eftermiddagens program
 14.30 Byggnadsskick
Birger Nesholen: Dokumentation av rökstugor i Norden
 15.00 *Tor Eriksson*: Är pörten i Södermanland bostadshus eller linbastur?
 15.30 Kaffetåren väntar!
 16.00 Migration på finska och svenska sidan samt till Norge och Nya Sverige
Petri Minkkinen: Släkten Minkkinens historia i Finland och flytten över till den svenska sidan av rikshalvan
 16.45 En kort bensträckare
 17.00 *Maud Wedin*: Släkten Minkkinens vidare öden inom den svenska rikshalvan
 17.30 *Jan Myhrvold*: Skogsfinnarna som for till Nya Sverige
 18.00 Paus före middagen
 18.30 Middag i form av Hjälmgös serveras i matsalen
 19.30 *Leila Åsbäcken och Rauni Seppänen* är värdinnor för samkvämet med savolaxiskt mathantverk baserat på nationalrätten rågröd. Vi bjuds även på några bokpresentationer: *Britt Karin Larsen* presenterar sina romaner från finnskogen, varav två stycken har givits ut på svenska - öDet vokser et tre i Mostamäggö och öHimmelbjørnens skogö *Seppo Remes* beskriver hur han med hjälp av källor från finska arkiv har skrivit släkten Remes krönika

Söndagen 11 mars

- 08.00 Frukost på Hjälmgården
- 09.00 Släktnamn i ortnamn
Jan-Erik Björk ger inledande exempel från olika håll på skogsfinska släktnamn som återspeglas i ortnamn i Sverige och Norge. Sedan följer en diskussion kring detta inför ett kommande projekt. I panelen ingår *Lars-Olof Herou, Mats Wahlberg, Maud Wedin, Jan-Erik Björk, Jan Myhrvold* och *Tuula Eskeland* Samtalsledare är *Eva Jernqvist*
- 10.00 Kaffe med dopp
- 10.30 Näringsliv, bosättningar och ekonomi
Stig Welinder: Näverflätning
- 11.00 *Linda Blied: Vad digitalisering och överlägg av skogsfinska kartor kan berätta, exemplet Naggen i Medelpad!*
- 11.30 *Jan-Erik Björk: De skogsfinska nybyggenas beskattning*
- 12.00 *Tor Eriksson* leder sällskapet på en kort promenad ner till Hjälmmaren
- 12.30 Lunch på Hjälmgården
- 13.30 I en panel sammanfattas konferensens olika teman med hjälp av publiken. Sedan diskuterar paneldeltagarna hur den framtida forskningen kan se ut inom FINNSAM. Publiken ges möjlighet att samtala med podiet om framtidens forskning. I panelen sitter *Jan-Erik Björk, Maud Wedin, Jan Myhrvold* och *Eva Jernqvist*. Samtalsledare är *Ingunn Holm*
- 14.30 Konferensen avslutas med kaffe

Arbetsgruppen för konferensen består av Tor Eriksson, Jan-Erik Björk, Maud Wedin och Leila Åsbäcken. För konferensrapporten är Linda Blied skribent och Tor Eriksson fotograf med visst bistånd av Seppo Remes.

Medverkande:

<i>Björk, Jan-Erik</i>	Redaktör för FINNSAM-Information och ersättare i FINNSAM:s styrelse för region Tiveden, Källby
<i>Blied, Linda</i>	Karttekniker, Åby
<i>Eriksson, Tor</i>	Ledamot i FINNSAM:s styrelse för region Bergslagen, Örebro
<i>Eskeland, Tuula</i>	Lektor emerita, dr.art. Det Humanistiske Fakultet ó Finsk Afdeling, Københavns Universitet, Köpenhamn
<i>Herou, Lars-Olof</i>	Redaktör för tidskriften öFinnmarken förr och nuö, ledamot i FINNSAM:s valberedning, Ludvika
<i>Holm, Ingunn</i>	Arkeolog, Oslo
<i>Jernqvist, Eva</i>	Ersättare i FINNSAM:s styrelse för region Gävle-Dala/Orsa, Delsbo
<i>Larsen, Britt Karin</i>	Författare och ledamot i FINNSAM:s valberedning, Hernes
<i>Larsson, Per</i>	Intendent och filosofie doktor, Nordiska museet, Julita gård, Julita
<i>Leino, Matti</i>	Agronomiedoktor och forskare, Norrtälje
<i>Lindelöf, Sirpa</i>	Kulturutvecklare för nationella minoriteter inom Eskilstuna kommun, Eskilstuna
<i>Minkkinen, Petri</i>	Pol. Dr. (internationell politik) Statsvetenskapliga fakulteten, Helsingfors Universitet, Nu verksam som självständig forskare och ordförande i Forsknings- och Konstföreningen KAKTUS, Helsingfors
<i>Myhrvold, Jan</i>	Ordförande i Solør-Värmland Finnkulturforening, redaktör för Finnkultur och ersättare i FINNSAM:s styrelse för region Norge södra Finnskogen, Gjerdrum
<i>Nesholen, Birger</i>	Sakkunnig för Norsk Skogfinsk Museum och ledamot i FINNSAM:s styrelse för region Norge södra Finnskogen
<i>Remes, Seppo</i>	Sammanställande ledamot i FINNSAM:s valberedning, Hallstahammar
<i>Ritjärvi, Anu</i>	Kulturutvecklare för sverigefinska frågor inom Eskilstuna kommun, Mariefred

<i>Seppänen, Rauni</i>	Doktor i kemi vid företaget Holmen i Stockholm, Vaxholm
<i>Wahlberg, Mats</i>	Docent i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning vid Institutionen för nordiska språk, Uppsala Universitet, Uppsala
<i>Wedin, Maud</i>	Filosofie doktor i kulturgeografi, ordförande i FINNSAM och ledamot i FINNSAM:s styrelse för region Mellannorrland, Falun
<i>Welinder, Stig</i>	Professor emeritus i arkeologi vid Mittuniversitetet i Härnösand, Bingsjö
<i>Åsbäcken, Leila</i>	Språklärare och savolaxare med djupa rötter som flyttade till Sverige på 1970-talet, Torshälla

OBS! Respektera sista anmälningdag söndagen den 18 februari 2018!

Anmälan helst via e-post görs till:

Tor Eriksson

E-post: hummelgruvan1970@gmail.com

Adress: Västra Nobelgatan 22, 703 55 Örebro

Tel: 019 6 14 05 08, alt. 070 6 823 44 25

Konferensavgift inkluderar mat, boende, besök i Julita m.m. Ta med sänglinne och handduk för ert boende, men det finns även att hyra i receptionen. Följande avgifter är baserade på de bidrag vi har fått hittills till konferensen, men då vi kan få mer bidrag kan avgiften komma att sänkas. Jag hör av mig efter den 18 februari till dem som har anmält sig för att ange det rätta priset per person.

Hela konferensen, tre dagar (inkl. logi i dubbelrum och frukost)	2 000:-
Hela konferensen, tre dagar (exkl. logi och frukost)	1 100:-
Hela konferensen, tre dagar (exkl. middag, logi och frukost)	500:-
Två dagar (fr-lö, inkl. logi i dubbelrum och frukost)	1 300:-
Två dagar (fr-lö, exkl. logi i dubbelrum och frukost)	850:-
Två dagar (fr-lö, exkl. middag, logi och frukost)	600:-
Två dagar (lö-sö, inkl. logi i dubbelrum och frukost)	1 300:-
Två dagar (lö-sö, exkl. logi och frukost)	900:-
Två dagar (lö-sö, exkl. middag, logi och frukost)	500:-
En dag (fr, inkl. middag)	250:-
En dag (lö, inkl. middag)	600:-
En dag (lö, exkl. middag)	250:-
En dag (sö)	250:-
Tillägg (för enkelrum)	107:/natt

Härmed anmäler jag mig till FINNSAM:s vinterkonferens i Läppe och Julita 9-11 mars 2018!

Namn _____

Adress _____

Telefon _____ E-post _____

3 dagar, inkl. logi i dubbelrum _____ 3 dagar, inkl. logi i enkelrum _____

3 dagar, exkl. logi _____ 3 dagar, exkl. middag och logi _____

2 dagar, inkl. logi i dubbelrum (fr-lö) _____ 2 dagar, inkl. logi i dubbelrum (lö-sö) _____

2 dagar, inkl. logi i enkelrum (fr-lö) _____ 2 dagar, inkl. logi i enkelrum (lö-sö) _____

2 dagar, exkl. logi (fr-lö) _____ 2 dagar, exkl. logi (lö-sö) _____

2 dagar, exkl. middag och logi (fr-lö) _____ 2 dagar, exkl. middag och logi (lö-sö) _____

1 dag, inkl. middag (fr) _____ 1 dag, inkl. middag (lö) _____

1 dag, exkl. middag (fr) _____ 1 dag, exkl. middag (lö) _____

1 dag (sö) _____

Jag är vegetarian _____ Jag är diabetiker _____

Jag är allergisk mot t.ex. gluten, laktos m.m. _____

Jag vill dela rum med _____

Övriga önskemål _____

Vi tackar våra medarrangörer och bidragsgivare

för ert stöd till konferensen

Torshälla finska förening

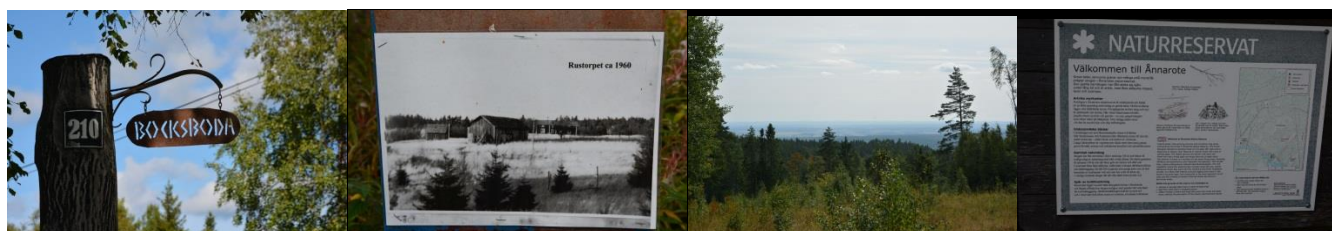

Välkommen till FINNSAM:s konferens i Ånnaboda i Kilsbergen fredagen 25 ó söndagen 27 maj 2018!

För första gången anordnar FINNSAM ó Finnbygder i samverkan en konferens i Närke. Det sker på friluftsanläggningen Ånnaboda Storstenshöjden i Kilsbergen eller öde blå bergenö som Kilsbergen kallas för sitt ljus som syns över slätten från öster. Närmaste storstad är Örebro, belägen bara 2 mil från Ånnaboda, men här uppe i bergen härskar lugnet och stillheten. I Ånnaboda var deltagarna i skid-SM förlagda när tävlingarna arrangerades här senast 2015. Nu är det vår tur att ha konferens här med boende, måltider och seminarier.

Vi bor i stugor, antingen i enkelrum eller dubbelrum, vilket som passar dig bäst! I huvudbyggnaden äter vi måltider och har föreläsningar och diskussioner. Vi kommer även att göra utfärder i såväl norra Kilsbergen med egna bilar, som i södra Kilsbergen med Mullhyttans buss. De flesta måltider intar vi på olika platser under våra rundturer. En rad medarrangörer hjälper till att ta hand om dig på bästa vis!

Visserligen har det skrivits om finnarna i Kilsbergen av flera forskare tidigare, som bland annat Richard Gothe, Daniel Harbe och Richard Broberg. Inför den här konferensen har en systematisk genomgång gjorts för första gången av relevant arkivmaterial för att kartlägga finnbosättningar i såväl norra, som södra Kilsbergen. Baserat på detta arkivmaterial har Jan-Erik Björk sammanställt en skrift, vilken nu är färdig lagom till vår samling i Ånnaboda.

Preliminärt program

Fredagen 25 maj

- 11.00 Registrering och inkvartering i stugor i Ånnaboda
 12.00 Lunch i Ånnaboda med lite information om anläggningen
- 13.00 Forskaren Martin Andersson presenterar ämnet öBebyggelse, ekonomi, och samhälle i Närke och Kilsbergen vid tiden för finnarnas ankomstö
 14.00 Skribenten Jan-Erik Björk redovisar ämnet öFinnarna anländer till Kilsbergenö
 15.00 Vi rör oss mot bilarna!
- 15.15 I egna bilar samåker vi i de blå bergen. Första anhalt blir Bocksboda, där byalaget tar emot oss med en kopp kaffe. Vi får även en liten visning av byn Bocksboda. Sedan färdas vi upp till Tomasboda, där Arne Yngström från Närkes Skogskarlarls klubb berättar om den forna byn. Härifrån har man en hänförande utsikt över svansjön Tysslingen
 18.30 Efter att ha återvänt ner från bergen stannar vi till i Närkes Kils församlingshem. Här presenterar Kerstin Möller hembygdsföreningen som serverar korngrynspudding med fläsk. Under kaffet informerar Merja Polet, samordnare för nationella minoriteter oss om vad Örebro kommun gör för den finska minoriteten
- 20.00 Återfärd till Ånnaboda, där värdinnan Maud Wedin ordnar samkväm som avslutning på dagen

Lördagen 26 maj

- 08.00 Frukost i Ånnaboda
 09.00 Vi går ombord på Mullhyttans buss, som skall ta oss runt i södra Kilsbergen Turen går till Stenbäcken, vilket ligger på sydsluttningen av en mindre bergshöjd. Kosan vänds sedan mot Lekhyttans Kök & Kiosk, där lunchen intas. Så fortsätter vi till finnbyn Tryggeboda, där FTGs Byalag tar emot oss. Efter byvandringen serveras kaffe med bröd. Vid ett besök på Västernärkes hembygdsgrd Högan utanför Fjugesta ser vi bland annat den loftbod från Ribboda som är avbildad i Richard Gothes öFinnarna i Närkeö På vägen norrut åker vi förbi Grytsätter nära Latorpsbruk
- 18.00 Återkomsten sker till Ånnaboda
 18.30 Middagen serveras i restaurangen
 20.00 Tor Eriksson visar några bilder från Kilsbergen och bjuder på en överraskning. Maud Wedin bjuder till samkväm som avslutar dagen

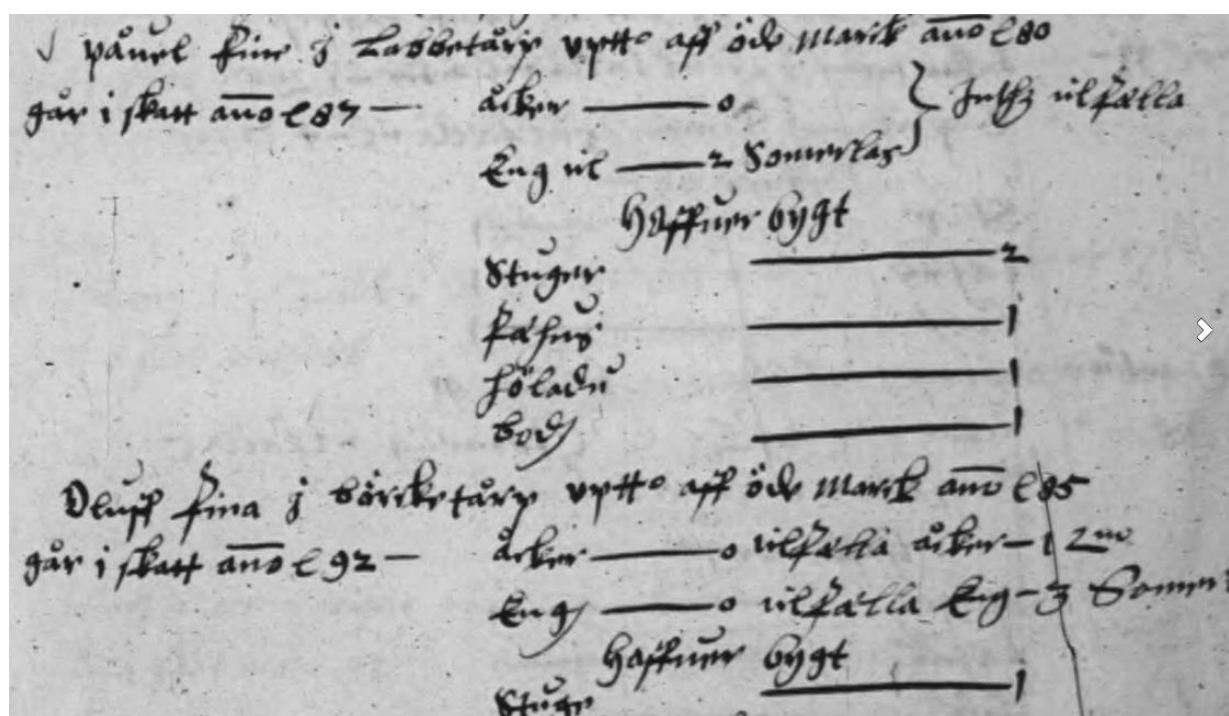
Söndagen 27 maj

- 08.00 Frukost och städning av stugorna
 09.00 Några korta presentationer inleder dagen:
 Björn Petterson skildrar kilsbergstorp
 Gösta Tegner beskriver Kilsbergsfrämjandets verksamhet
 Bror Andersson berättar om Ekopark Kilsbergen
 Mats Rosenberg informerar oss om Örebro kommuns ekologiska arbete i Kilsbergen
- 10.30 Förmiddagskaffe
- 11.00 FINNSAM:s årsmöte
 12.30 Lunch som avslutar konferensens gemensamma del

- 13.30 Överkurs - i egna bilar åker vi till Gårdsjötorp där följande personer medverkar: arkeolog Leif Karlenby, timmerman Daniel Eriksson, kommunekolog Theres Aremyr och stugvärd Leif Troeng
- 15.30 Vid bygdegården Nytorp avslutas vår vistelse i trakten med kaffe och hembakat hos Kilsbergens hembygdsförening

Mer information om konferensavgift, FINNSAM:s samarbetspartner, anmälningsblankett m.m. kommer i FINNSAM-Information nr 1, 2018 och på hemsidan framöver! Vill du ha mer information redan nu kan du vända dig till Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, 703 55 Örebro. Tors telefonnummer är 019-14 05 08, alt. 070-823 44 25, e-postadress hummelgruvan1970@gmail.com

Från Södermanlands handlingar 1580:18, av finnar upptagna torp.

Pål finne i Labetorp upptaget av öde mark 1580 samt därunder Olof finne i Björketorp upptaget av öde mark 1585. Skattefriheten uppgick till sju år i vardera fallet. Pål finne hade uppfört fem byggnader, medan Olof finne hade mäktat med endast en stuga.

Finngårds mossen, Rusasjön och Rustorpet vid Tomasboda

Vad hände med Brobergbiblioteket?

År 1987 inköpte Torsby kommun Richard Brobergs bibliotek för 135 000 kronor, vilket i dagens penningvärde motsvarar ca 260 000 kronor. Biblioteket definierades i köpeavtalet som öppningsverk, tidskriftsserier, facklitteratur, excerpter och arkivmaterial mm.ö. Arkivet är således definitionsmässigt en del av Brobergbiblioteket, men förvaras idag på Torsby kommuns huvudbibliotek. Därmed är Brobergs samling splittrad på två håll, vilket knappast är förenligt med intention och bokstav i köpeavtalet.

Brobergbiblioteket blev stommen i samlingarna på Torsby Finnkulturcentrum, som öppnades 1993. Men i samband med övergången från Torsby Finnkulturcentrum till Torsby Finnskogscentrum och delvis ny inriktning vid flytten till Lekvattnet år 2014 företogs en mycket stor gallring, sannolikt omfattande minst 40 procent i hyllmeter räknat. Efter annons i Torsbybladet såldes böcker för två kronor styck till allmänheten. Värdefulla rariteter åkte med av bara farten, t.ex. Hammarins *Carlstads Stifts Herdaminne* från 1840-talet, tre delar i ett band. Enligt obekräftad uppgift placerades vidare vissa böcker på ett depåbibliotek i Norrland. Efter någon vecka såldes återstoden till ett antikvariat. Vad som därefter återstod, kunde fritt avhämtas, däribland en komplett svit av den värdefulla kulturhistoriska tidskriften RIG 1918 ó 1986.

Vid gallring i institutioners bibliotek är det en god praxis att en stämpel eller anteckning om gallring införs i varje bok. Så har tyvärr inte skett i detta fall. Detta innebär att en bok av de kvarvarande, som eventuellt blir stulen, ser precis likadan ut som en gallrad. Detta kan öka stöldrisken. I detta tekniska avseende är alltså gallringen inte professionellt utförd.

I § 3 i det köpeavtal, som upprättades 1987 står följande:

Kommunen förbinder sig att väl vårda boksamlingen och att hålla den tillgänglig för forskare och andra intresserade på ett sätt som garanterar att böcker och arkivmaterial inte skadas eller skingras.

En annan paragraf av stort intresse är § 6:

De delar av biblioteket som inte oundgängligen behövs i Torsby få deponeras eller försäljas till Värmlandsarkiv på villkor som kommunen bestämmer.

Det fordras inget större mått av juridisk kunskap för att konstatera, att försäljningen enligt ovan fullständigt strider mot bestämmelserna i köpeavtalet. Jag kom hem från en utlandsresa veckan efter att försäljningen till allmänheten börjat och då pågick ännu försäljningen. Raskt plockade jag ihop drygt ett 40-tal verk (ca 80 volymer) av stort intresse i finnkultursammanhang. Dessa har jag senare överlämnat som gåva till Norsk Skogfinsk Museum, som tacksamt mottog gåvan. Ett ungefärligt antikvariatpris på denna samling är 20 000 kr. Några titlar kan nämnas som exempel:

Flera förf.	Savon historia 1 OSA (om Savolax)
Haavio	Studia Fennica XIV
Haltsonen	Finnische linguistische Bibliographie 1955 ó 1958
Hautala	The Folklore Archives of The Finnisch Litterature Society
Itkonen m. fl.	Kansatietellinen Arkisto, fyra delar
Lehtonen	U. T. Sirelius ja Kansatiede
Matson, Ole	Fra Solörs Finnskog (ur Norvegia 1884, 1902, 1908)
Meinander	Die Bronzezeit in Finnland
Saloheimo	Rautalammin Historia
Vilkuna	Das Verhalten der Finnen in öheiligenö (pyhä) situationen
Östberg	Norsk bonderett, elva delar av tolv

Kristian Östberg var en av de främsta finnskogsforskarna på norsk sida. Norsk bonderett är hans livsverk. Del I är hans doktorsavhandling och har anknytning till finnskogen. Ett ungefärligt värde på det nästan kompletta verket *Norsk bonderett* är 3 000 kronor.

Dessutom ingick ett antal verk om Finlands äldre historia och norsk folklivsforskning liksom ett antal värdefulla äldre norska ordböcker, t.ex. Torps *Nynorsk etymologisk ordbok* och Christiansens *Norske dialekter I ó III*.

Till Finnskogsmuseet i Skräddrabo överlämnades på motsvarande sätt ett verk i tre band, *Glysisvallur*, en klassisk Hälsinglandsbeskrivning med åtskilligt av intresse för finnkulturen. Att detta verk fortfarande är av intresse för forskningen visas av att Stig Welinder, professor emeritus i arkeologi, har med verket som referens i sina relativt nyutkomna böcker *Skogsfinsk arkeologi* (2014) resp. *Vilka var och är skogsfinnarna?* (2016). Antikvariatpriset för *Glysisvallur* är ca 4 000 kronor.

Dessutom gallrades avsevärda mängder god värmlandslitteratur, däribland det ovan nämnda herdaminnet, en del sockenböcker och flera mycket sällsynta småskrifter. Den bild man numera via biblioteket kan få av Richard Brobergs liv och verksamhet är därmed avsevärt reducerad.

Köpebrevet finns i Torsby kommuns arkiv. Det är alldeles uppenbart att ingen i samband med gallringen har tänkt på att plocka fram detta dokument, underskrivet av Åke Lagerqvist (kommunstyrelsens ordf.) och Bengt Björeljus (kommunchef) på kommunens vägnar samt av Richard Broberg som säljare. Torsby Finnskogscentrum drivs i samarbete mellan Värmlands museum och Torsby kommun, men det största ansvaret för gallringen faller på Torsby kommun, som ju äger Brobergbiblioteket och en gång undertecknade avtalet.

I köpeavtalets § 4 förbinder sig kommunen att katalogisera öalla böcker som ingår i samlingen. Jag förutsätter att denna katalog i utskriften eller digital form finns bevarad. Genom att jämföra denna katalog med katalogen över de kvarvarande och senare tillkomna böckerna bör man kunna få en relativt klar bild av denna olyckliga gallring, som alltså har skett helt i strid mot köpeavtalet.

Arne Vannevik

Richard Broberg

Richard Broberg (1910–1988) var förste arkivarie vid dåvarande Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala och en av de personer som samlat in material i skogsfinska områden till arkivet. Han var själv född i norra Fryksdalens finnmarker i Värmland och ättling till skogsfinska invandrare.

Richard Broberg i ett bestånd av strutbräken på Rännberget i Östmarks socken 1967. (arkivfoto ULMA 35755:18)

Broberg skrev två artiklar i Svenska landsmål och svenskt folkliv om skogsfinskt språk och kultur och ett längre manus i ämnet utgavs också postumt, som en särskild utgåva av Svenska landsmål och svenskt folkliv.

- Boken ['Finsk invandring till mellersta Sverige. En översikt från medeltiden till 1600-talets slut'](#) (1988)
- Artikeln ['Invandringar från Finland till mellersta Skandinavien före 1700'](#) (1967, s. 59-98)
- Artikeln ['Den nuvarande språksituationen i Värmlands finnbygder'](#) (1953-1954, s. 78-91)

Hämtat från Institutet för språk och folkminnen

Senaste nytt om testade skogsfinska släkter.

Informationen är hämtad från Facebook-sidan för öDet skogsfinske DNA prosjektet - The Forest Finn DNA projectö.

Jan Myhrvold

Administratör · den 10 december 2017 · Høybråten

...

Status i prosjektet pr. i dag. Se nederst til høyre i bildet for forklaring.

Visa översättning

Testede slektsnavn (84)				
Hakkarainen* (6)	• Karvainen (3)	• Liitainen* (15)	• Poikoinen* (1)	• Tarvainen* (3)
Hajainen (1)	• Kemppainen* (2)	• Liukkoinen* (5)	• Porkka* (6)	• Tenhuinen* (4)
Hartikainen (1)	• Keppainen (1)	• Manninen (1)	• Purainen (*) (5)	• Tossavainen* (5)
Havuinen (1)	• Keroinen (?) (1)	• Marttinen (3)	• Purkainen (1)	• Turpeinen* (2)
Hiltuinen* (1)	• Kiiskinen (1)	• Molainen* (1)	• Puuroinen (1)	• Vaissinen* (3)
Honkainen* (2)	• Kilpoinen (1)	• Moijainen (1)	• Raaskoinen (1)	• Valkoinen a* (3)
Hotakka (1)	• Kinnialainen (2)	• Muhoinen* (2)	• Raatikainen* (5)	• Valkoinen b* (3)
Huuskoinen* (1)	• Kirjalainen (1)	• Mullikka* (2)	• Rajalainen (1)	• Veteläinen* (9)
Hyytiäinen* (3)	• Kirmu (1)	• Multainen (1)	• Røekkinen* (1)	
Hähmä* (6)	• Kontinen (1)	• Mäkeläinen (1)	• Ronkainen* (2)	
Häkkinen* (5)	• Korpinen (1)	• Navilainen (2)	• Ryslöinen* (1)	
Hämäläinen a* (2)	• Kukka (2)	• Nikarainen a (4)	• Räsänen* (2)	
Hämäläinen b* (2)	• Kukkoinen* (1)	• Nikarainen b* (2)	• Rämäinen* (6)	
Hämäläinen c* (4)	• Kuosmainen* (3)	• Nykäinen* (1)	• Saastainen (1)	
Hänninen (1)	• Kähkönen* (2)	• Oinonen* (6)	• Savolainen (2)	
Ikoinen (1)	• Käivarainen* (3)	• Orainen (2)	• Siekkinen* (4)	
Jämsiläinen (1)	• Kaanainen (1)	• Paalainen* (4)	• Sikainen (1)	
Kaikkalainen (5)	• Laininen* (3)	• Pasainen* (1)	• Soikkainen* (4)	
Kanainen* (4)	• Lehmoinen* (22)	• Pennainen (1)	• Suhoinen* (5)	
Karhinen (2)	• Limalainen (1)	• Pentikäinen* (2)	• Suuroinen* (3)	

- 305 personer med skogsfinsk mannslinje
 - 246 med finsk slektsnavn
 - 50 navn bekrefte (*)
 - 27 til Finland

★ SKOGFINSK GENEALOGI

Internasjonell arkitektävling om utformning av Norsk Skogfinsk Museum

Norsk Skogfinsk Museum inviterer til åpen internasjonal plan- og designkonkurranse om nytt museumsbygg for Norsk Skogfinsk Museum på Svullrya, Grue Finnskog.

NAL er glad for at museet har valgt en åpen arkitektkonkurranse. NAL skal bistå museet i gjennomføringen som konkurransefunksjonær og juryens sekretær.

Kort beskrivelse av oppgaven:

Norsk Skogfinsk Museum er et museum med store samlinger som dokumenterer historien og kulturen for den nasjonale minoriteten av skogfinner i Norge. Museet har hittil hatt kontorer og deler av samlingene i små og midlertidige lokaler i eldre bygninger. Nå er museet i gang med planer for nybygg. Nå utlyses arkitektkonkurranse for hvordan bygget kan utformes, og hvordan rom og funksjoner kan organiseres. Byggetomta ligger ved elva Rotna, ved innkjøringen fra vest til Svullrya på Grue Finnskog, tett inntil fylkesveg 201. Det vil være viktig å skape et museumsbygg med stor appell både for de som regner seg som skogfinner, befolkningen generelt, utenlandske turister, forskere og organisasjoner som arbeider med skogfinsk kultur.

Les mer på konkurransens hjemmeside:

["Konkurransens hjemmeside - Museumsbygg Skogfinsk Museum".](#)